Арнайы жоғары білімі туралы

ДИПЛОМ

АЖБ № 0003171

Осы диплом Урустаева (тегі, аты, әкесінің аты) Айнура Ахметжановнаға берілді, ол 2003 жылы Қазақ-Араб университетіне (білім беру ұйымының толық атауы) түсті және 2007 жылы Отырар университетінің (күндізгі оқу түрі) (білім беру ұйымының атауы, оқу нысаны) толық курсын педагогика және бастауыш оқыту әдістемесі мамандығы бойынша бітіріп шықты.

Мемлекеттік аттестаттау комиссиясының 2007 жылғы « 14 » маусым шешімі бойынша оған бастауыш сыныптар мұғалімі біліктілігі берілді.

Мемлекеттік аттестаттау комиссиясының төрағасы

М. О. Ректор

Шымкент қаласы

2007 жылғы « 11 » шілде

Тіркеу № 4848

ДИПЛОМ

о высшем специальном образовании

АЖБ № 0003171

Настоящий диплом выдан Урустаевой Айнуре Ахметжановне (фамилия, имя, отчество) в том, что он а в 2003 году поступил а в Казахско-Арабский университет (полное наименование организации образования) и в 2007 году окончил а полный курс университета Отырар (очная форма обучения) (наименование организации образования, форма обучения) по специальности педагогика и методика начального обучения (наименование специальности или направления подготовки)

Решением Государственной аттестационной комиссии от « 14 » июня 2007 года ему (ей) присвоена квалификация учитель начальных классов

Председатель Государственной аттестационной комиссии

М. П. Ректор

Город Шымкент

« 11 » июля 2007 года

Регистрационный № 4848

Scanned with CamScanner

№ АЖБ 0003171 дипломға қосымша

Сынақ-емтихан ведомостарынан көшірме

(дипломсыз жарамсыз)

Шымкент - 2007 ж.

Scanned with CamScanner

Қосымша 3 беттен тұрады

Қазақстан Республикасы

Тегі, аты, әкесінің аты
Уруспаева Айнура Ахметжановна
туған жылы 1986 жыл

Білімі жөніндегі алдыңғы құжаттары
Аттестат **ОБ №0829985**
Алғашқы сынақтары ҰБТ **өтті**
Түскен мерзімі **2003**
Оқу бітірген мерзімі **2007**
ЖОО статусы **университет**
Оқудың нормативтік кезеңі **4 жыл**
Оқу және бақылау тілдері **қазақ**
Оқу түрі **күндізгі**
Бағыты- **білім**
Мамандығы **Педагогика және бастауыш оқыту әдістемесі**
Мамандануы **Қарастырылмаған**

Курстық жұмысы:
1.Тәрбие жұмысы әдістемесі **(4) сынақ**
2.Дидактика **(4) сынақ**
3. Жаратылыстану негіздері **(4) сынақ**
4. Қазақ тілін оқыту әдістемесі **(4) сынақ**
5. Математиканы оқыту әдістемесі **(4) сынақ**
6. Дүниетануды оқыту әдістемесі **(5) сынақ**
7.Дүние/т-ан дид/к матер/р дайындау әдіст. **(5)сынақ**
8.Шағын комплектілі бастауыш мектептегі оқу-тәрбие процесі **(4) сынақ**

Тәжірибесі:
1.Жаратылыстану негіздері 4 апта **сынақ**
2.Дүниетану әдістемесі 4 апта **сынақ**
3.Тәрбие жұмыс әдістемесі 3 апта **сынақ**
4.Псих/педагогикалық 3 апта **сынақ**
5.Ғылыми пед-к зерттеу әдіст.3 апта **сынақ**
6.Сабақ беру педагог/к 4 апта **(4) жақсы**
7. Бала/ң мектептегі алғ.күндері 2 апта **сынақ**
8. Мемлекеттік пед/к 2 апта **сынақ**
9.Диплом алдындағы 4 апта **сынақ**

Қорытынды мемлекеттік емтихандары:
1.Қазақстан тарихы **(4) жақсы**
2. Квалификациялық жұмыстың қорғалуы:
«Бастауыш сыныпта батырлар жырын оқыту» тақырыбында диплом жұмысын қорғады
3 апта **(4) жақсы**

Осы диплом жоғары кәсіби білімі және біліктілігіне сәйкес қызмет атқаруға құқық береді.

Түпнұсқасы

(көшірме)

Жоғары оқу орнының атауы

Отырар университеті

Дипломға қосымша
АЖБ №0003171

11 шілде 2007 жылы

Мемлекеттік аттестациялық комиссияның шешімімен

14 маусым 2007 жылы

Бастауыш сыныптар мұғалімі

біліктілігі берілді

Ректор:

Декан:

Хатшы:

МО

Келесі бетті қараңыз

Оқу барысында төмендегі пәндерден сынақ аралық және қорытынды емтихандар тапсырды

№	Пәннің аты	Жалпы сағат саны	Қорытынды бағасы
1	Саясаттану	60	Сынақ
2	Әлеуметтану	60	Сынақ
3	Мәдениеттану	100	Сынақ
4	Дене шынықтыру (валеологиямен қоса)	450	Сынақ
5	Құқық негіздері	60	Сынақ
6	Психология (педагогика)	80	Сынақ
7	Дінтану	100	Сынақ
8	Информатика және ЕТ	100	Сынақ
9	Есептеу технологиясы және оқытудың технологиялық құралдары	54	Сынақ
10	Экологиялық білім	70	Сынақ
11	Тіршілік қауіпсіздігін қорғау	70	Сынақ
12	Жас ерекшелігі физиологиясы және кіші мектеп жасындағы оқушы гигиенасы	100	Сынақ
13	Арнаулы курс (ВИЧ, СПИД)	28	Сынақ
14	Мемлекеттік іс қағаздары	18	Сынақ
15	Жаңа ақпараттық технология	54	Сынақ
16	Кіші мектеп жасындағы оқушы тұлғасының психологиялық – педагогикалық диагностикасы	48	Сынақ
17	Ғылыми педагогикалық зерттеу әдістемесі	48	Сынақ
18	Жазуға үйретудің психологиялық – педагогикалық негіздері	42	Сынақ
19	Шешендік өнер үйрену әдістемесі	126	Сынақ
20	Бастауыш сыныптарда математиканы оқыту әдістемесінің тарихы	78	Сынақ
21	Музыкалық аспап	161	Сынақ
22	Ән – хор айту тәрбиесі	321	Сынақ
23	Мәтінге тілдік талдау әдістемесі	42	Сынақ
24	Бейнелеу өнері мен оның практикумы	141	Сынақ
25	Еңбекке баулу және оның практикумы	141	Сынақ
26	Дене тәрбиесі және оның теориясы	140	Сынақ
27	Математикадан дидактикалық материалдар дайындау әдістемесі	69	Сынақ
28	Арнаулы курс (Ұлттық тағлымның адамгершілік тәрбиесіндегі ролі)	60	Сынақ
29	Әлеуметтік педагогика	40	Сынақ
30	Қазақстан тарихы	120	(4) жақсы

Келесі бетті қараңыз

Scanned with CamScanner

31	Философия	170	(4) жақсы
32	Экономикалық теория	100	(4) жақсы
33	Қазақ (орыс) тілі	240	(4) жақсы
34	Шет тілі	300	(4) жақсы
35	Педагогика жалпы негіздері және тәрбие теориясы	111	(4) жақсы
36	Дидактика	63	(5)өте жақсы
37	Педагогика тарихы және мектептану	191	(4) жақсы
38	Этнопедагогика	93	(4) жақсы
39	Дефектология негіздері	66	(4) жақсы
40	Қазіргі қазақ тілі	540	(4) жақсы
41	Балалар әдебиеті	150	(4) жақсы
42	Қазіргі балалар әдеби процесі	57	(4) жақсы
43	Жаратылыстану негіздері	285	(4) жақсы
44	Математика	540	(3)қанағат/қ
45	1-ші сынып оқушыларын оқыту мен тәрбиелеудің педагогикалық-психологиялық негіздері	48	(4) жақсы
46	Бастауыш сыныптарда қазақ тілін оқыту әдістемесінің тарихы	81	(4) жақсы
47	Баст/ш сынып/да бейнелеу өнері ж/е еңбекке баулу	78	(4) жақсы
48	Шағын комплектілі бастауыш мектепте математиканы оқыту әдістемесі	45	(4) жақсы
49	Шағын компл/і баст.мект. қазақ тілін оқыту әд/сі	45	(4) жақсы
50	Педагогикаға кіріспе	100	(5)өте жақсы
51	Педагогикалық шеберлік	90	(4) жақсы
52	Қазақ тілін оқыту әдістемесі	159	(5)өте жақсы
53	Математиканы оқыту әдістемесі	159	(4) жақсы
54	Дүниетануды оқыту әдістемесі	141	(4) жақсы
55	Музыка тәрбиесі және оның теориялық негіздері	141	(4) жақсы
56	Қазақ тілінен дидактикалық материалдар дайындау әдістемесі	69	(4) жақсы
Барлығы: Оның ішінде аудиториялық		**7111** **4532**	
* дифференциалды сынақ 1. Президенттік сынақ			(4)сынақ

2005ж.21.06. №9040-1958-М-е ОҚО Әділет департаментінің «Отырар университеті» (бұрынғы «Қазақ-Араб» университеті 2003ж.08.08. №0594309 тіркелген №0000241 мемлекеттік лицензиясы) заңды тұлға ретіндегі мемлекеттік қайта тіркеу куәлігі, №0026216 мемлекеттік лицензиясы.

ҚР Шымкент қаласы, Терешкова 14

«11» шілде 2007 жыл. **Регистрациялық № 4848**

Scanned with CamScanner

Біліктілік санатын беруге (растауға)
аттестатталушы адамды аттестаттау туралы
КУӘЛІК

Осы куәлік **Уруспаева Айнура Ахметжановнаға**
(ТАӘ (әкесінің аты бар болғанда)

Төлеби аудандық білім бөлімінің 2019 жылғы «26» тамыздағы №276 бұйрығына және біліктілік санаттарын беру (растау) бойынша аттестаттау комиссиясының 2019 жылғы «26» тамыздағы №1 шешіміне сәйкес

Бастауыш сынып мұғалімі ретінде
(лауазымның атауы)

«Педагог-сарапшы» біліктілік санаты берілді.

Бөлім басшысы: **Аманова Роза Сәрсенбекқызы** (қолы)
(ТАӘ әкесінің аты бар болғанда)

Мөрдің орны

Тіркеу нөмірі: 142

Берген күні: 2019 жылғы «26» тамыз

Берген орны: **Төлеби аудандық білім бөлімі**

Scanned with CamScanner

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
«ӨРЛЕУ» БІЛІКТІЛІКТІ АРТТЫРУ ҰЛТТЫҚ ОРТАЛЫҒЫ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
АО «НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ «ӨРЛЕУ»

СЕРТИФИКАТ

Осы сертификат *Уруспаева Айнура Ахметжановна*
Настоящим подтверждает, что (тегі, аты, әкесінің аты / фамилия, имя, отчество)

«Бастауыш сынып (1-4 сыныптар) мұғалімдерінің «Математика», «Қазақ тілі» және «Әдебиеттік оқу» пәндері бойынша пәндік құзыреттіліктерін дамыту»

прошел(ла) курсы повышения квалификации на тему / тақырыбында

01.08 - 12.08.2022 ж. 80 сағат

в объеме часов / сағат көлемінде біліктілікті арттыру курстарынан өткенін растайды

Директор филиала
АО «НЦПК «ӨРЛЕУ» ________ / Л.Искакова /
колы/подпись аты-жөні/Ф.И.О.

М.О. / М.П.

ТҮРКІСТАН ОБЛЫСЫ ЖӘНЕ ШЫМКЕНТ ҚАЛАСЫ БОЙЫНША КӘСІБИ ДАМУ ИНСТИТУТЫ

Берілген күні: / Дата выдачи: «12» 08 2022 жыл / года

Тіркеу нөмірі / Регистрационный номер № 0526544

Scanned with CamScanner

СЕРТИФИКАТ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
«ӨРЛЕУ» БАҰО АҚФ Түркістан облысы және Шымкент
қаласы бойынша кәсіби даму институты

ӨRLEU
БІЛІКТІЛІКТІ АРТТЫРУ ҰЛТТЫҚ ОРТАЛЫҒЫ

«БІЛІМ САЛАСЫНДАҒЫ ӘДІС-ТӘСІЛДЕР ҚОЙМАСЫ»
атты идеялар алаңына белсене қатысқаны үшін

УРУСПАЕВА АЙНУРА

АХМЕТЖАНОВНАҒА

беріледі

№ 244

Шымкент, 2022

«ӨРЛЕУ» БІЛІКТІЛІКТІ АРТТЫРУ ҰЛТТЫҚ ОРТАЛЫҒЫ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫНЫҢ ФИЛИАЛЫ
ТҮРКІСТАН ОБЛЫСЫ ЖӘНЕ ШЫМКЕНТ ҚАЛАСЫ БОЙЫНША КӘСІБИ ДАМУ ИНСТИТУТЫ

Л. Т. Искакова, директор

1. ПАСПОРТ ДЕРЕКТЕРІ
ПАСПОРТНЫЕ ДАННЫЕ

М.О.
М.П.

1. Тегі
Фамилия *Урпаева*

2. Аты
Имя *Айнура*

3. Әкесінің аты (бар болса)
Отчество (при наличии)
Ахметжановна

4. 0479 27309 № 860111 401 006
сериясы/серия номірі/номер

5. Кітапша иесінің жеке қолы
Личная подпись владельца *[подпись]*

6. Жеке медициналық кітапшаның сериясы
Серия личной медицинской книжки

АА № 3051355

2. ЖЕКЕ МЕДИЦИНАЛЫҚ КІТАПШАНЫҢ ИЕСІ ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТТЕР
СВЕДЕНИЯ О ВЛАДЕЛЬЦЕ ЛИЧНОЙ МЕДИЦИНСКОЙ КНИЖКИ

1. Негізгі мамандығы
Основная профессия *мұғалім*

2. Лауазымы
Должность *бастауыш мұғалімі.*

3. Жұмыс орны
Место работы *Қ. Мамытов мектебі*

4. Туған жері, айы, күні
Дата рождения *11.01.1986 ж*

5. Мекен-жайы
Место жительства *Е-Сауран 44.*

Scanned with CamScanner

13. ЖҰМЫС ІСТЕУГЕ РҰҚСАТ
ДОПУСК К РАБОТЕ

Күні Дата	Жұмыс істеуге рұқсат _____«____»_______ жылы күні айы Допуск к работе «____»___________ дата месяц год	Денсаулық сақтау субъектілерінің жауапты маманының Т.А.Ә., қолы, мөр (бар болса) Ф.И.О., подпись ответственного специалиста субъектов здравоохранения, печать (при наличии)
	"ТӨЛЕБИ АУДАНДЫҚ АУРУХАНАСЫ" ШЖҚ МКК ЖҰМЫСҚА РҰҚСАТ ЕТІЛДІ 06.08.24 – 05.08.2025г 20__ ж.	N1238 [signature]

13. ЖҰМЫС ІСТЕУГЕ РҰҚСАТ
ДОПУСК К РАБОТЕ

Күні Дата	Жұмыс істеуге рұқсат _____«____»_______ жылы күні айы Допуск к работе «____»___________ дата месяц год	Денсаулық сақтау субъектілерінің жауапты маманының Т.А.Ә., қолы, мөр (бар болса) Ф.И.О., подпись ответственного специалиста субъектов здравоохранения, печать (при наличии)

Scanned with CamScanner

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БАС ПРОКУРАТУРАСЫНЫҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ СТАТИСТИКА ЖӘНЕ АРНАЙЫ ЕСЕПКЕ АЛУ ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТІ
КОМИТЕТ ПО ПРАВОВОЙ СТАТИСТИКЕ И СПЕЦИАЛЬНЫМ УЧЕТАМ ГЕНЕРАЛЬНОЙ ПРОКУРАТУРЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

АНЫҚТАМА
СПРАВКА

УРУСПАЕВА АЙНУРА АХМЕТЖАНОВНА

(тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде)/фамилия, имя, отчество (при его наличии))

11.01.1986

(туған күні/дата рождения)

ҚАЗАҚСТАН, ОҢТ-ҚАЗАҚСТАН, АКСУ, САРЫАҒАШ АУДАНЫ

(туған жері/место рождения)

2024 жылғы 10.01 жағдай бойынша соттылығы жоқ.

По состоянию на 01.10.2024 года судимости не имеет.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!!!

Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасы Құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі комитетінің мәліметтері қолданыстағы заңнамаға сәйкес пайдаланылады.

Осы анықтамада көрсетілген мәліметтер қылмыстық істер бойынша процестік шешімді қабылдау кезінде, мемлекеттік фунцияларды орындауға уәкілетті адамдарға және оларға теңестірілген адамдарға қатысты арнайы тексерулер жүргізу кезінде, сондай-ақ заңнамалық актілермен көзделген оларды қылмыстық жауаптылыққа тартумен байланысты шектеулер қойылған адамдарға қатысты қолдануға жатпайды.

ВНИМАНИЕ!!!

Сведения Комитета по правовой статистике и специальным учетам Генеральной прокуратуры Республики Казахстан используются в соответствии с действующим законодательством.

Указанные в настоящей справке сведения не подлежат использованию при принятии процессуальных решений по уголовным делам, при производстве специальных проверок в отношении лиц, уполномоченных на выполнение государственных функций, и лиц приравненных к ним, а также в отношении лиц, подпадающих под ограничения, связанные с привлечением их к уголовной ответственности, предусмотренные законодательными актами.

Осы құжат «Электрондық құжат және электрондық цифрлық қолтаңба туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 7-бабының 1-тармағына сәйкес қағаз жеткізгіштегі құжатпен бірдей.

Данный документ согласно пункту 1 статьи 7 Закона Республики Казахстан «Об электронном документе и электронной цифровой подписи» равнозначен документу на бумажном носителе.

Электрондық құжаттың түпнұсқалығын Сіз egov.kz сайтынан, сондай-ақ «электрондық үкімет» веб-порталының мобильді қосымшасы арқылы тексере аласыз.

Проверить подлинность электронного документа Вы можете на egov.kz, а также посредством мобильного приложения веб-портала «электронного правительства».

*штрих-код автоматтандырылған ақпараттық жүйесінен алынған және Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасы Құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі комитетінің құрылымдық бөлімшесі бастығының электрондық-цифрлық қолтаңбасымен қол қойылған деректерді қамтиды.

*штрих-код содержит данные, полученные из автоматизированной информационной системы и подписанный электронно-цифровой подписью начальника структурного подразделения Комитета по правовой статистике и специальным учетам Генеральной прокуратуры Республики Казахстан.

Scanned with CamScanner

Еңбек кітапшасы

ЕТ-І № 0074966

ТСН (РНН) № 580920116158

ӘЖК (СИК) №

Фамилиясы Урупаева
Фамилия

Аты Айнура
Имя

Әкесінің аты Ахметкановна
Отчество

Туған жылы 11.01.1986
Дата рождения

Білімі жоғары
Образование

Кәсіби мамандығы мұғалім
Профессия, специальность

Толтырылған датасы «01» қыркүйек 2007 ж.
Дата заполнения

Кітапша иесінің қолы
Подпись владельца книжки

Scanned with CamScanner

Жұмысы туралы мәліметтер
Сведения о работе

Жазудың N записи	Датасы			Жұмысқа алу туралы, басқа жұмысқа ауыстыру туралы, жұмыстан шығару туралы (себептері көрсетілген және заңнын статьясына, пунктіне сүйенілген) мәліметтер Сведения о приеме на работу, о переводах на другую работу и об увольнении (с указанием причин и со ссылкой на статью, пункт закона)	Жазу ненің (құжат, оның датасы мен нөмірі) негізінде енгізілді На основании чего внесена запись (документ, его дата и его номер)
	Күні Число	Айы Месяц	Жылы Год		
1		2		3	4
03	01	04	2013	ҚР-сы Еңбек Кодексінің 32-бабына сәйкес Ж.Мамытов атындағы жалпы орта мектебіне даярлық тобының мұғалімі етіп уақытша жұмысқа қабылданды. Мектеп директоры: [подпись] Ж. Ижанова	01.04.2013 Бұйрық № 13
04	27	05	2013	ҚР-сы Еңбек Кодексінің 41-бабы 1-тармағына сәйкес тұрақты даярлық тобының мұғалімі	

Scanned with CamScanner

Жұмысы туралы мәліметтер
Сведения о работе

Жазудың N записи	Датасы			Жұмысқа алу туралы, басқа жұмысқа ауыстыру туралы, жұмыстан шығару туралы (себептері көрсетілген және заңның статьясына, пунктіне сүйенілген) мәліметтер Сведения о приеме на работу, о переводах на другую работу и об увольнении (с указанием причин и со ссылкой на статью, пункт закона)	Жазу ненің (құжат, оның датасы мен нөмірі) негізінде енгізілді На основании чего внесена запись (документ, его дата и его номер)
	Күні Число	Айы Месяц	Жылы Год		
1		2		3	4
				орта білім беретін мектебі"	
				кім Төлеби ауданының адами	
				жеуетті да мыту бөлімінің	
				У. Шалымов атындағы жалпы	
				орта білім беретін мектебі"	
				[illegible] басы қайта аталды	
				Мектеп дирек- торы [signature] Қ. Қаратаев	
07	04	01	2022	ҚР Еңбек кодексінің 1 тармағының 1 тар-на сәйкес бастауыш сынып мұғалімі етіп ауыстырылды	Бұйрық N5 04.01.2022ж.

Мектеп директоры. [signature] Қ. Қаратаев

Қазақстан Республикасы Ақпараттық және Қоғамдық Даму Министрлігі
Мемлекеттік тіркеу № KZ64VPY00040878

ДИПЛОМ

І ДӘРЕЖЕЛІ

Уруспаева Айнура Ахметжановна

«Алтын білім кілті» әдістемелік ғылыми-зерттеу орталығының ұйымдастыруымен педагогтердің біліктілігін арттыру мақсатында бастауыш сынып мұғалімдеріне арналған «Алтын тұғыр» республикалық олимпиадасында жоғары нәтиже көрсетіп жеңімпаз атанғаны үшін марапатталады.

Берілген күні: 07.10.2022 жыл

Тіркеу № 00042

Altin bilim kilty

Алтанова Алтынай Абдиганиевна
"Altyn bilim kilty" ғылыми әдістемелік зерттеу орталығының директоры

Алматы қаласы - 2022 жыл

Scanned with CamScanner

Алғыс

Құрметті

УРИСПАЕВА АЙНУРА АХМЕТЖАНОВНА!

Сіз, Елбасы, партия Төрағасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың сындарлы саясатын жүзеге асыруға атсалысып, партияның міндеттері мен мақсаттарын жүзеге асырудағы белсенділігіңіз, ұлттық қасиетіміз бен ұлттық құндылықтарымызды ұлықтап, әрбір қазақстандықтың жарқын болашағы үшін жасалынып жатқан игілікті істерімізді қолдағаныңыз үшін «16 желтоқсан – Тәуелсіздік күні » мерекесіне орай «Nur Otan» партиясы Төлеби аудандық филиалы атынан шынайы ризашылығым мен алғысымды білдіремін.

Құрметпен,
«Nur Otan» партиясы
Төлеби аудандық филиалы
төрағасының бірінші орынбасары **Кансеитов Куанышбек**

Ленгер қаласы 2021 жыл

Scanned with CamScanner

«БІЛІМ ШУАҒЫ» РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМ
МЕН БІЛІМДІ ҚОЛДАУ ОРТАЛЫҒЫ

АЛҒЫС ХАТ

Құрметті Уруспаева Айнура

Республикалық ғылым мен білімді қолдау орталығының ұйымдастыруымен Республикалық мектеп оқушылары және колледж студенттері арасында өткізілген «Жас зерттеуші академиясы» ғылыми жобалар байқауына шәкірт даярлап,ізденісіңіз бен тәжірибеңізді бөлісіп, ғылым мен білімнің дамуына қосқан үлесіңіз үшін алғыс білдіреміз

«Білім шуағы» республикалық ғылым мен білімді қолдау орталығының директоры Н.Н.Уразбаева

Алматы 2023ж тіркеу №13/29

Scanned with CamScanner

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІ
РЕСПУБЛИКАЛЫҚ «МАҚАТАЕВ ОҚУЛАРЫ» КОНКУРСЫ

1000 BALA Мың бала зияткерлік орталығы

АЛҒЫС ХАТ

Урускаева Айнур

Оқу-ағарту министрлігінің №514 бұйрығына сүйене
«Мың бала» республикалық зияткерлік орталығының ұйымдастыруымен өткен
2023-2024 оқу жылының ақпан-наурыз айларындағы «Мақатаев оқулары» конкурсына
шәкірт бойындағы дарынды шыңдауға ат салысып,
білім саласына қосқан үлесі үшін марапатталады.

Берілген күні: 25.03.2024

Тіркеу номері: MOJ-007276

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ "МЫҢ БАЛА" ЗИЯТКЕРЛІК ОРТАЛЫҒЫ ҚР РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІ 1000 BALA Мың бала зияткерлік орталығы

Директор:
Қожабекова Г. Б.

Астана қаласы, 2024 жыл

Scanned with CamScanner

ДИПЛОМ

Түркістан облысы Төлеби ауданы Зертас ауылы
Қоған Мамытов атындағы жалпы білім беретін мектебі
Бастауыш сынып мұғалімдері
Пернебаева Лаззат Жумабеккызы
Уруспаева Айнура Ахметжановна

*«**Бастауыш сынып оқушыларының функционалдық сауаттылығын арттыру**» тақырыбындағы авторлық бағдарламасын баспадан шығарып және авторлық құқығына ие болуын және «БІЛІМДІ МЫҢДЫ ЖЕҢЕР» тақырыбымен тұрақты өткізілетін ақпараттық, ғылыми, практикалық республикалық семинарлардың жұмыс бағдарламасы бойынша Республика көлемінде "ONLINE EDUCATION" жобасына жұмысын жариялап білім саласына үлесін қосып, ерекше шығармашылық дарынымен көзге түскені үшін алғыс білдіреміз*

Тіркелу нөмірі: 00011

«Қаламгер ТЕН» Республикалық ғылым мен білімді қолдау орталығы Басшы ***Б. Камзаков***

2023-2024 оқу жылы

Scanned with CamScanner

ГРАМОТА

Қосан Мамытов атындағы

жалпы орта білім беретін мектебінің

бастауыш сынып әдістемелік бірлестігіндегі

«Бастауыш сыныптарда тыңдалым,

айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын

қалыптастыру» апталығында жоғары дәрежеде

сабақ өткені үшін

Уруспаева Айнур

МАРАПАТТАЛАДЫ

Мектеп директоры ______ *Қ.Қаратаев*

Scanned with CamScanner

«OZAT.KZ» республикалық ғылыми-педагогикалық, әдістемелік журналы

РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ

OZAT.kz

АЛҒЫС ХАТ

Құрметті *Уруспаева Айнура* !

Өз ісінің үздігі, майталманы, Республикамыздың тәжірибелі ұстаздары мен тәрбиешілері арасында өзінің педагогикалық тәжірибелерімен бөлісуге ерекше ықылас танытқаны үшін марапатталады.
Сіз бен біздің ортақ борышымыз - болашақ ұрпаққа сапалы білім беру және [illegible]. Ұстаздық қызметіңізде жаңа белестер мен барлық істеріңізде сәттілік тілейміз!

Республикалық ғылыми-педагогикалық, әдістемелік журналының редакторы ____________ *Смайлова А.Ж.,*

B- 883
Тіркеу

Кызылорда, 2024

III ОРЫН

ДИПЛОМ

«ALTYN QYRAN - ЕРЕКШЕ ДАРЫН ИЕСІ»

Жалпы білім беретін пәндердің қоғамдық гуманитарлық бағыты бойынша
математика пәнінен
республикалық зияткерлік олимпиадасының жеңімпазы

Сабит Сұңқар Санжарұлы

2 сынып оқушысы
Түркістан облысы, Төле би ауданы
"Қ.Мамытов атындағы жалпы орта білім беретін мектебі" коммуналдық мемлекеттік мекемесі

МАРАПАТТАЛАДЫ

"Білім шыңы" қб төрайымы Б.Есен

Президенттік «Жас Ұлан» жастар ұйымының төрағасы А.Амиртаев

Тіркеу №4289
Күні 06.12.2022

Қазақстан Республикасы, 2022

Scanned with CamScanner

Қазақстан Республикасы оқу ағарту министрлігі
"Алтын білім кілті" әдістемелік ғылыми-зерттеу орталығы

ДИПЛОМ

БАС ЖҮЛДЕ

Есенғали Аяулым

«Алтын білім кілті» әдістемелік ғылыми-зерттеу орталығының қолдауымен Республика көлемінде "Zeyindi_bala" балалар журналының ұйымдастыруымен, балалар шығармашылығын дамыту мақсатында өткізілген қазақтың ұлы ақыны Абай шығармашылығына арналған дәстүрлі «АБАЙ ОҚУЛАРЫ» байқауына қатысып өзінің шығармашылық қабілетін жоғары деңгейде көрсетіп БАС ЖҮЛДЕНІ алғаны үшін

м а р а п а т т а л а д ы

Жетекшісі: Уруспаева Айнура Ахметжановна

А. А. Альжанова

Бас редактор:

ZEYINDI_BALA

Тіркеу № *000014*

Алматы қаласы 2023 жыл, қаңтар айы.

Scanned with CamScanner

ГРАМОТА

ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН ПӘНДЕРДЕН
"АЛТЫН ҚЫРАН-ЕРЕКШЕ ДАРЫН ИЕСІ"
РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ОЛИМПИАДАСЫНА ДАЙЫНДАҒАН ШӘКІРТІ

САБИТ СҰҢҚАР САНЖАРҰЛЫ

ЖЕҢІМПАЗ БОЛҒАНЫ ҮШІН

БАСТАУЫШ ПӘНІ МҰҒАЛІМІ

УРУСПАЕВА АЙНҰР

МАРАПАТТАЛАДЫ

"Білім шыңы" қоғамдық бірлестігінің төрайымы Б.Есен

Президенттік «Жас Ұлан» жастар ұйымының төрағасы А.Амиртаев

Тіркеу №4289
Күні 06.12.2022 жыл

Қазақстан Республикасы, 2022

Scanned with CamScanner

«БІЛІМ ШУАҒЫ» РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМ
МЕН БІЛІМДІ ҚОЛДАУ ОРТАЛЫҒЫ

ДИПЛОМ

І ДӘРЕЖЕЛІ

Республикалық мектеп оқушылары және колледж студенттері арасында өткізілген
«Жас зерттеуші академиясы» атты ғылыми жобалар байқауында
Түркістан облысы, Төлеби ауданының оқушысы
«Талқанның емдік қасиеті» тақырыбындағы үздік жұмысын ұсынып,
өз ізденісімен ерекшелене отырып ғылымға қосқан үлесі үшін
Алихан Нұрсұлтан
марапатталады
Жетекшісі: Уруспаева Айнура

«Білім шуағы» республикалық ғылым мен
білімді қолдау орталығының директоры Н.Н.Уразбаева

Алматы 2023ж тіркеу №13/28

Scanned with CamScanner

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІ

"ДАРЫН" РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ

ARYN

202

26-30

II дәрежелі

диплом

АЛИХАН НҰРСҰЛТАН

(3 сынып оқушысы)

"Кенгуру" ойын-конкурсының

ЖҮЛДЕГЕРІ

н облысыТөлеби ауданының адами әлеуетті дамыту бөлімінің "Қ.Мамытов атындағы жалпы орта білім беретін мект

және жетекшісі

УРУСПАЕВА АЙНУРА

марапатталады

«Дарын» РҒПО директоры Ғ. ТҰРСЫНОВ

Кенгуру-математика для всех Дарын-Астана

KENG-D-202

Scanned with CamScanner

ЖАС ҒАЛЫМ ЖАСТАР
қоғамдық бірлестігі

Жас Ұлан

2023

ДИПЛОМ

II ОРЫН

"Бәйтерек"

республикалық зияткерлік олимпиадасының жеңімпазы

Түркістан облысы

Қосан Мамытов атындағы жалпы орта мектеп

2 "Б" сынып оқушысы

Әбдімәлік Құралай

Жетекшісі:

Уруспаева Айнура

бастауыш сынып пәнінен

МАРАПАТТАЛАДЫ

«Жас ғалым – жастар» қоғамдық бірлестігі» төрағасы: Ж.К.Төлтебай

Президенттік «Жас Ұлан» жастар ұйымының төрағасы: А.Ермекбайұлы

Тіркеу №161746

Scanned with CamScanner

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІ

DARYN

«ДАРЫН» РЕСПУБЛИКАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ

«АҚ БОТА» ЗИЯТКЕРЛІК ОЛИМПИАДАСЫ

I дәрежелі

ДИПЛОМ

ҚАШЫҚТЫҚТАН • ДИСТАНЦИОННО •
-- 2024 --
www.daryn.kz

Құжаттың түпнұсқалығын тексеруге арналған QR-код

Есенғали Аяулым

3 сынып оқушысы

Түркістан облысы, "Қ.Мамытов атындағы жалпы білім беретін мектебі" КММ

ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН МЕКТЕПТЕРГЕ АРНАЛҒАН
"АҚБОТА" ЗИЯТКЕРЛІК ОЛИМПИАДАСЫНЫҢ

Әдебиеттік оқу, Орыс тілі, Дүниетану, Ағылшын тілі, Қазақ тілі

ЖЕҢІМПАЗЫ

ҒАЖДЕМБЕК ТУРСУНОВ
«Дарын» республикалық
ғылыми-практикалық орталығы
директоры

N AqBT-D-I-2024-570182

26-29 АҚПАН 2024

Scanned with CamScanner

1000 BALA Мың бала зияткерлік орталығы

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІ
РЕСПУБЛИКАЛЫҚ «МАҚАТАЕВ ОҚУЛАРЫ» КОНКУРСЫ

ДИПЛОМ II ОРЫН

Тәжі Марғұлан

Оқу-ағарту министрлігінің №514 бұйрығына сүйене
«Мың бала» республикалық зияткерлік орталығының ұйымдастыруымен
2023-2024 оқу жылының ақпан-наурыз айларындағы «Мақатаев оқулары» конкурсына
қатысып, II орын иеленгені үшін марапатталады.

Жетекшісі: Уруспаева Айнұр
Түркістан облысы Төлеби ауданы Зертас ауылы
Қосан Мамытов атындағы жббм КММ

Берілген күні: 25.03.2024
Тіркеу номері: МО-017414

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ "МЫҢ БАЛА" ЗИЯТКЕРЛІК ОРТАЛЫҒЫ 1000 BALA Мың бала зияткерлік орталығы ҚР РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІ

Директор:
Қожабекова Г. Б.

Астана қаласы, 2024 жыл

Scanned with CamScanner

ЖАС МАТЕМАТИК зияткерлік олимпиада | YOUNG MATHEMATICIAN 2021

ДИПЛОМ

II ОРЫН

**«ЖАС МАТЕМАТИК-
YOUNG MATHEMATICIAN»**

**І РЕСПУБЛИКАЛЫҚ
ЗИЯТКЕРЛІК ОЛИМПИАДАСЫНЫҢ
ЖЕҢІМПАЗЫ БОЛҒАНЫ ҮШІН**

МҰХТАРБЕК БАЛАУСА ЖАНДОСҚЫЗЫ

4 сынып оқушысы

**Түркістан облысы, Төле би ауданы
"Қ.Мамытов атындағы жалпы орта білім беретін
мектебі" коммуналдық мемлекеттік мекемесі**

марапатталады

"Білім шыңы" қоғамдық бірлестігінің төрайымы, Б.Есен

Президенттік "Жас Ұлан" жастар ұйымының төрағасы А.Амиртаев

БІЛІМ ШЫҢЫ ҚОҒАМДЫҚ ҰЙЫМ

ПРЕЗИДЕНТТІК "ЖАС ҰЛАН" ЖАСТАР ҰЙЫМЫ

**Тіркеу №23869
29.04.2021 жыл**

**Қазақстан Республикасы,
2021**

Scanned with CamScanner

Түркістан облысы Төлеби ауданы
Зертас ауылы, Қ.Мамытов атындағы жалпы
орта білім беретін мектебі

МАДАҚТАМА

27.02.2023ж - 03.03.2023ж күндер аралығында
«Бастауыш сынып оқушыларының
бойына ұлттық құндылықтарды
сіңіре отырып, оқытумен тәрбиелеу»
тақырыбы аясында Бастауыш бірлестігінің
10 күндігінде «Жүзден жүйрік»
атты сайысында 2 «Б» сынып
„Достық" тобы II орын
иеленгені үшін марапатталады

Мектеп директоры Қ.Қаратаев

2023 жыл

Scanned with CamScanner

Төлеби ауданының білім бөлімі

Мадақтама
Грамота

3-4 сынып оқушылары арасында өткізілген аудандық пән олимпиадасында

оқу сауаттылығы пәнінен

жүлделі III орын иеленгені үшін

Б.Мамытов жалпы білім беретін

мектебінің 3 сынып оқушысы

Елимақан Айя

Жетекшісі Үмбетпаева Айнура

МАРАПАТТАЛАДЫ

Бөлім басшысының міндетін атқарушы **Б.Жакипов**

Тіркеу № 3404

2023-2024 оқу жылы

Scanned with CamScanner

Төлеби аудандық білім бөлімі

Мадақтама
Грамота

2-7 сынып оқушылары арасында өткізілген «Зерде» ғылыми жобалар конкурсының аудандық кезеңінде биология *секциясында*

III *орын иеленгені үшін*

Қ. Мамытов ОМ *жалпы орта мектебінің*

3 *сынып оқушысы*

Асихан Нұрсұлтан

Жетекшісі Урыспаева Айнура

пәнінің мұғалімі

МАРАПАТТАЛАДЫ

Бөлім басшысының міндетін атқарушы, п.ғ.д., профессор ***Б.Тойлыбаев***

Тіркеу № 1478

2023-2024 оқу жылы

Scanned with CamScanner

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІ

DARYN

«ДАРЫН» РЕСПУБЛИКАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ

«АҚ БОТА» ЗИЯТКЕРЛІК ОЛИМПИАДАСЫ

I дәрежелі
ДИПЛОМ

Алихан
Нурсултан
5 сынып оқушысы

ҚАШЫҚТЫҚТАН ДИСТАНЦИОННО
-- 2024 --
www.daryn.kz

Құжаттың түпнұсқалығын тексеруге арналған QR код

Түркістан облысы, "Қ.Мамытов атындағы жалпы білім беретін мектебі" КММ

ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН МЕКТЕПТЕРГЕ АРНАЛҒАН
"АҚБОТА" ЗИЯТКЕРЛІК ОЛИМПИАДАСЫНЫҢ
ЖЕҢІМПАЗЫ

Әдебиеттік оқу, Орыс тілі, Дүниетану, Ағылшын тілі, Қазақ тілі

№ AqBT-D-I-2024-701074

26-29 АҚПАН 2024

ҒАЖДЕМБЕК ТУРСУНОВ
«Дарын» республикалық ғылыми-практикалық орталығы директоры

Scanned with CamScanner

Пернебаева Л.Ж. Уруспаева А.А.

Бастауыш сынып оқушыларының функционалдық сауаттылығын арттыру

Scanned with CamScanner

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ "ORLEU-TV.KZ " ҒБ ОРТАЛЫҒЫ АЛМАТЫ ҚАЛАСЫ	РЕСПУБЛИКА КАЗАҚСТАН "ORLEU-TV.KZ " ЦЕНТР ОИЗДУ ГОРОД АЛМАТЫ

ORLEU-TV.KZ
Республикалық ғылым мен білімді қолдау орталығы
Кеңес алқасының ШЕШІМІ (көшірме)

Хаттама №11 «07» 01. 2024 жыл

ORLEU-TV.KZ Республикалық ғылым мен білімді қолдау орталығы
Кеңес алқасының шығармашылық авторлар ұжымы:
Пернебаева Лаззат Жумабеккызы
Уруспаева Айнура Ахметжановна

Таңдау курсының бағдарламасы
«Бастауыш сынып оқушыларының функционалдық сауаттылығын арттыру» тақырыбындағы авторлық бағдарламаның үлгісін мақұлдайды, Республика бойынша білім беру мекемелерінде таратылуға және пайдалануға ұсынады.

Ғылыми Кеңес төрағасы
«Қаламгер ТЕН» Республикалық ғылым мен білімді қолдау орталығы
Басшы: Б. Камзаков

Scanned with CamScanner

СЕРТИФИКАТ

«ONLINE EDUCATION» Авторлық бағдарлама

Түркістан облысы Төлеби ауданы Зертас ауылы
Қосан Мамытов атындағы жалпы білім беретін мектебі
Бастауыш сынып мұғалімдері
Пернебаева Лаззат Жумабеккызы
Уруспаева Айнура Ахметжановна

«Бастауыш сынып оқушыларының функционалдық сауаттылығын арттыру» *тақырыбындағы авторлық бағдарламасын баспадан шығарып және авторлық құқығына ие болуын және «БІЛІМДІ МЫҢДЫ ЖЕҢЕР» тақырыбымен тұрақты өткізілетін ақпараттық, ғылыми, практикалық республикалық семинарлардың жұмыс бағдарламасы бойынша Республика көлемінде "ONLINE EDUCATION" жобасымен ұстаздар арасында таратылғанын растайды.*
Авторлық бағдарлама ҚР МЖМБС-3.08.095-2018 ӘОЖ 821.512.122-5 КБЖ 84.2 (Каз) берілген нормаларға сәйкес келеді, ORLEU-TV.KZ Республикалық ғылым мен білімді қолдау орталығынан 07.01.2024 жылы баспаға бекітілген.

ISBN 978-601-09-3132-9

«Қаламгер ТЕН» Республикалық ғылым мен білімді қолдау орталығы Басшысы Б. Қамзаков

Тіркелу нөмірі: 00011

2023-2024 оқу жылы

Scanned with CamScanner

ДИПЛОМ

Түркістан облысы Төлеби ауданы Зертас ауылы
Қосан Мамытов атындағы жалпы білім беретін мектебі
Бастауыш сынып мұғалімдері
Пернебаева Лаззат Жумабеккызы
Уруспаева Айнура Ахметжановна

«Бастауыш сынып оқушыларының функционалдық сауаттылығын арттыру» *тақырыбындағы авторлық бағдарламасын баспадан шығарып және авторлық құқығына ие болуын және «БІЛІМДІ МЫҢДЫ ЖЕҢЕР» тақырыбымен тұрақты өткізілетін ақпараттық, ғылыми, практикалық республикалық семинарлардың жұмыс бағдарламасы бойынша Республика көлемінде "ONLINE EDUCATION" жобасына жұмысын жариялап білім саласына үлесін қосып, ерекше шығармашылық дарынымен көзге түскені үшін алғыс білдіреміз*

Тіркелу нөмірі: 00011

2023-2024 оқу жылы

«Қаламгер ТЕН» Республикалық ғылым мен білімді қолдау орталығы Басшы: Б. Бимзаков

Scanned with CamScanner

Оқушыларға арналған республикалық ғылыми-танымдық зерттеулер жинағы

Жас зерттеуші академиясы

№ 13 саны (желтоқсан) 2023 жыл

Шығыс Қазақстан облысы білім басқармасы Глубокое ауданы бойынша Білім бөлімінің «Оралхан Бөкей атындағы қазақ орта мектебі» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің 3 "В" сыныбы, жетекшісі Вакасова Майгуль Сейтбековна

Алматы-2023

Scanned with CamScanner

ТАЛҚАННЫҢ ЕМДІК ҚАСИЕТІ

Алихан Нұрсұлтан
Жетекшісі Уруспаева Айнура
Түркістан облысы, Төлеби ауданы
Бастауыш сынып мұғалімі

Негізі, әр ұлттың өз табиғаты мен жаратылысына сай, ұлттық салт-дәстүрімен өзектес ұлттық тағамдары болады. Қазақ ұлттық аспаздығында ұлттық ерекшеліктер мен дәстүрлер сақталып келеді. Ежелден бері оның негізін мал шаруашылығы өнімдері-ет пен сүт құрайды. Соңынан отырықшылық жағдайында егіншілікті меңгерген соң ұннан жасалатын тағамдар да тұтына бастады.

Барлық қазақ аспаздығы ұзақ уақыт бойы ет және сүтті қолдануға негізделді. Жылқы және қой еттері, жылқы, сиыр, түйе сүттері және оны өңдеу өнімдері кең таралған.

Қазақ аспаздығының дамуы көшпенді жағдайда ұзақ сақталатын және жиі тұтыну кезінде дәмі тіл үйіретін қалыпта қалатындай ет және сүт жартылай фабрикаттарын құрастыру бағытында дамыған.

Осыған орай ысталған, тұздалып ысталған, ысталып пісірілген жылқының әртүрлі бөліктерінен жартылай фабрикаттар (қазы, шұжық), қой және ішек қарыннан қуырылған өнімдер туындады. Сүт қышқылды өнімдер, қымыз, сарысу, құрт дайындау да кең тарады. Олар жеңіл, тасымалдануы және ұзақ уақытта бұзылмайтын ғана емес, салқын түрде тұтынуына да аса ыңғайлы.

Егін шаруашылығы қазақ мәзіріне кешірек енді. Қазақтарға алғаш белгілі болған және олардың аспаздығында ұлттық дақыл орын алған бірінші дақыл тары болды. Содан соң басқа өнімдер –негізінен астық дақылдары (бидай, қарабидай) және ұн пайда болды.

XIX соңы –XX ғ. Басында қазақ аспаздығының өзіндік ерекшелігі қалыптасты - ет және ұн тағамдарының басым болуы және негізгі ұлттық тағамдарда ет және ұн өнімдерінің үйлесуі, оған мысал қазақша ет. Сонымен қатар іртүрлі бие және қой сүтін өңдеу өнімдері –қымыз, айран, құрат, сарысу, ірмшікті тұтыну екінші орынға көшті.

Қазақ аспаздығы оқшауланған жоқ, көп бөлігі көршілес Орта Азия елдерінен –өзбектерден, тәжіктерден, дұнғандардан, ұйғырлардан алынды. Бұл ең алдымен қуырылған ет тағамдарын даярлау (май қолданып) және күрделірек ет-ұн тағамдарына (самса, мәнті) қатысты, сонымен қатар жеке өнімдерді тұтыну (шай, жемістер, бақша дақылдары) көбірек қолданыла бастады. Орыс аспаздығынан XX ғ. көкөністерді күнделікті тұтыну (картоп, сәбіз, қияр, тұрып, көбіне салат түрінде), сонымен қатар жұмыртқа мен тауық етін қолдану енді.

Бірақ технологияны қайталау, ассортиментті кеңейту де негізінен қазақ аспаздығының ерекшелігін өзгерткен жоқ, керісінше оны алуан түрлі етті.

2.1. Талқан неден жасалады және қандай емдік қасиеттері бар?

Халқымызда ежелден-ақ ұлттық тағамдар қатарында талқанның орны ерекше болған. Күш беретін құнарлы тағам ғана емес, емдік қасиеті мол азық. Әсіресе балаларға, жүкті әйелдерге, қарт кісілерге пайдасы зор. Ғалымдардың айтуынша, күніне 200 грамм талқан жеген адам қан аздығы ауруынан толығымен айығады екен. Ертеде ата-бабаларымыз талқанды сусамыр дертін емдеуде де пайдаланған. Талқан күш-қуат берумен қатар, қартаю үдерісін баяулатады,- дейді дәрігерлер.

«Талқан – көктеген және термоөңдеуден өткен бидай, қара бидай, сұлы және арпадан жасалған өнім. Күш беретін құнарлы тағам әсіресе, балаларға, жүкті әйелдерге, қарттарға пайдалы. Поволжье, Орта Азия, Оңтүстік Сібірдің көшпелі халықтарының көне рецептілері негізінде арнайы технологиямен әзірленген.

Талқан – сіңімді әрі дәмді. «Ыстық су құй да, жей бер. Сүтке пісір де балаға бер». Бұл – біздің емес, Ресейдің жарнамасы. Терістік көршімізде талқанның түр-түрі өндіріледі. Мәселен, Башқұртстанның ғалымдары сұлы талқанының технологиясын әлдеқашан әзірлеп тастаған. «Құнарлы дәм» деп атайтын бұл тағамның жарнамасы ең алдымен емділігімен байланыстырылады. Ал біз үшін талқан дегенің тіпті таңсық емес. Өзіміздің ұлттық тағам. Тек өндірісі қолға алынбаған. Жұрт іздегенін базардан табады. Айталық, Шымкенттің базарында қазір талқанның келісі – 500 теңгенің айналасында сатылып жатыр. Ораза кезінде ғана баға солай, былайғы уақытта талқанды іздейтіндер жоқтың қасы. Рамазан айы өте шыққаннан кейін базардан 1 келі тары не талқан табуыңыз мұң болып қалады. Сонда да болса, таза дәнді дақылдардан дайындалатын талқан бүгінге дейін қазақтың дастарханынан кете қойған жоқ. Жалпы, көшпелілер азық еткен тамақ түрлерінің қайсысы болса да құнарлылығымен, дәмділігімен таңғалдырады. Талқанды өндіруді Қостанай облысы Жітіқара қаласындағы «National Food Company Kazakhstan» ЖШС қолға алыпты. Үстіміздегі жылдың басынан бері кәсіпорын тұрғындарға көптеген бидайдан дайындаған талқан өнімін ұсынды.

Талқан

Қазақ халқының, әсіресе, қарт адамдардың сүйсініп жейтін тағамдарының бірі - тарының талқаны. Талқан қуырып ақтаған тарының сөгінен немесе оның айырып алған жармағынан диірменге тартып жасалады. Диірменге тартылғаннан кейін үлкендеу табаққа салынады да үйіре екшеп, ірісін бөлек алып диірменге қайта тартылады. Ақталған кезде қалған бірлі-жарым қауыздары да екшеген кезде ажыратылады.

Талқанды сүтке, сарымайға, сорпаға, қаймаққа араластырып жеуге болады. Тары, бидай талқандарынан дайындаған быламықты «қара көже», ал тары, бидай жармағынан үстіне талқан себелеп асқан ботқаны «атала ботқа» деп атаған. Талқанды бұрын киіз басуға, кілем, алаша, ши тоқуға, үй көтерісуге көмекке келген адамдарға еттен бұрын жеңіл, жеңсік ас ретінде сорпаға шылап берген. Тарының қара талқанының өзі кезінде тарыққандарға қарын тойғызар талғажау болған. Оны қант, май қосып араластырып алса, ұзақ жолға шыққанда таптырмайтын тағам.

Майталқан

Тарының 400 грамм ақ талқанына 350 грамм сарымай, 250 грамм қант ұлпасын қосып араластырып, шай дастарқанына қоюға болады.

Қолдан күбіге пісіп алынып, тұздалған сарымай талқанға ерекше дәм, хош иіс береді.

Ірімшікке бал және тары талқаны қосылған тәтті тағам

Бұл тағам шай ішуге таптырмайтын басытқы. Балалардың сүйіп жейтін асы.

Оны жасауға 650 грамм ірімшік, 25 грамм тары талқаны, 125 грамм бал жұмсалады.

Бал қаймақ қосылған тары талқаны

Бұл тағамды дайындау үшін тары талқанын қызып тұрған қазанға салып, сал араластыру керек. Содан соң үстіне бал, қаймақ құйып, әбден араластырылады (10 минуттай). Дастарқанға ыстық күйінде қойылады.

Бұл тағамды жасауға 700 грамм қаймақ, 200 грамм тары талқаны, 100 грамм бал жұмсалады.

Тарыдан жасалған кәмпит

Қант-сірне шырыны пеш температурасын 70-80 градусқа жеткізіп және 20-40 процент ылғалдылықта дайындалады. Содан соң ол температурасы 90-200 градус ауаның қыздырылған ағынына бүркіледі. Шырын мен сірнені бүріккенде мөлшері бүрку параметрлеріне байланысты бір микрометрден ондаған микрометрге дейін жететін тамшылар түзіледі.

Ауаның жұмсалуына, температурасына, шырын мен сірненің жұмсалуына, температурасына және бастапқы ылғалдылығына байланысты ондағы ылғал 0,5-1,0 процентке дейін азаяды. Булану есебінен жартылай фабрикаттың температурасы 40-60 градусқа дейін

Scanned with CamScanner